

## KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Środę dnia 25 Listopada r. s. 1831 Roku.

## WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 14 Listopada.

Przez najwyższe ukazy z podpisem własnym J. C. M. do Rządzącego Senatu:

Dnia 28 Października. Zarządzający Kancelaryą Dworu błogosławionej pamięci Cesarzowej i Wielkiego Xięcia Konstantego Pawłowicza, oraz Główny Dyrektor administracji Strleńskiey, Radzca Tajny, Maciey Tomsen, na własną prośbę nayałaskawiey uwolniony zupełnie ze służby, z pensją dożywotnią za 54letnią nienaganną służbę, po 9,000 rubli z Podskarbstwa Państwa.

— Chirurg Dworu błogosławionej pamięci Cesarzowej i Wielkiego Xięcia Konstantego Pawłowicza, Radzca Stanu Teodor Bartolomeus, przy nayałaskawiey uwolnieniu ze służby, otrzymał w pensji dożywotniej po 2,700 rubli na rok z Podskarbstwa Państwa.

— D. 31 Październ. W nagrodę odznaczającej się gorliwością służby, przez Zwierzchność zaświadczoney, nayałaskawiey podniesieni: Jenerał-Intendent Woyska Działającego 5tey klasy Pogodin do 4tey klasy i Komisyoner (prowiantski) 9tey klasy Zubatow do 8mej klasy.

— D. 1 Listopada. Mińskim Wice-Gubernatorem naznaczony, Radzca Dworu Skopin, urzędnik Ministerium skarbowego, zarządzający tamieczną Izbą Skarbową i razem mianowany Radcą Kollegialnym.

— D. 2 Listop. Senator Murawjew, uwolniony od zarządzania Im Oddziałem własney J. C. M. Kancelaryi, a zarządzanie nim poruczone Rzeczywistemu Radcy Stanu Taniejewu, który razem mianowany jest Sekretarzem Stanu.

— D. 7 Listop. Sprawujący obowiązki Cywilnego Jenerał-Sztabu-Doktora, Rzeczywisty Radzca Stanu, Hajewski, mianowany Cywilnym Jenerał-Sztabu-Doktorem, z wypłaceniem mu zwyczajnej pensji rocznej i pieniędzy kwaterowych po 6000 rubli na rok.

— Przez najwyższe ukazy J. C. M. do Kapituły Orderów Rosyjskich, nayałaskawiey mianowani: D. 8 Października: w nagrodę odznaczającego się męstwem i walecznością w bitwie z polskimi husatownikami d. 5 sierpnia, pod wsią Macierzycą, kawalerami orderu s. Jerzego 4tey klasy: Dowódca półku ukraińskiego ułanów półkownik Traskin 2gi, i Dowódzący noworuchangielskim półkiem ułanów Berens 1;— Orderu s. Anny 2giey klasy z Koroną: starszyna półku ataman-skiego Jego Cesarzowskiej Wysockości Następcy Grekow i tegoż orderu 3ciey klasy z kokardą: tegoż półku Esaul Orłow 3ci. — Za okazane męstwo i waleczność w bitwie d. 14 maja pod Ostrołęką kawalerami orderu s. Anny 2giey klasy z Koroną: Półkownik artylleryi Hotowaczew 1szy; tegoż orderu 2giey klasy: półkownik artylleryi Hanczew, Baron Korf, Czudin, kapitan artylleryi Nowicki i Andronikow. — Orderu s. Anny 3ciey klasy z kokardą: Sztab-Kapitan półku Żendarmów Chludzinski i Adjutant sztabu korpusu grenadyerów Sunczew; Kapitan Łuba, sztab-kapitan Koczalow; podporucznicy: Czahin i Dobriński, Kapitan artylleryi Sokołow, podporucznik Spafarjew, podporucznik Dirin, porucznik Łazarew, podporucznik Puszczin 2gi, porucznik Poletajew, chorążowie: Xiążę Szachowski i Nazimow 2gi, podporucznik Zeland 1szy, porucznik Adamowicz, podporucznik Brakel, i chorążowie Pogorzelski i Hlebow, podpor. Martjanow, poruczn. Bergenstrahl— Or-

deru i Anny 4tey klasy z napisem za waleczność: podporucznicy Pietrowski i Hlebow, chorąży Murawjew, chorąży Cyllakus, porucznicy Rusanow i Kobr 2gi, podporucznicy Zaborowski 1szy, Xiążę Golicyn 5ty i Szwarz, Borysow i Wielhorski, chorąży Kołotow 5ty, podporuczn. Sztoś i Smorczkow, chorążowie Chudiakow 2gi, Kamecki i Nazimow 3ci chor. Wulf i Peters.

— Cesarz Jegomość, po rozpatrzeniu Komitetu PP. Ministrów, d. 13 październ. rozkazać raczył: miasteczko Grinę, leżące u samego stoku warowni Dyneburga, przyłączyć, co do policyi do tej twierdzy, i do gubernii witebskiej, z zostawieniem mieszkańców pomienionego miasteczka na wszystkich prawach, których oni używają teraz na podstawie osobnych postanowień w gubernii kurlandzkiej.

(G. S.)

— Przez Nayałwyższe rozkazyienne, w Moskwie, z d. 5go b. m. Telszewski Horodniczy kapitan Puzyrewski mianowany zostaje Majorem i ma się liczyć w jeździe; Kapitan byłey artylleryi gwardyi polskiej Kosinski przeprowadzony zostaje do konney artylleryi gwardyi rossyjskiej. — Z d. 8go b. m. mianowani zostają: Naczelnikiem 14ey dywizyi pieszey, Naczelnik 16ey dywizyi Jen.-porucznik Żerwe; Dyrektorem Moskiewskiego korpusu kadetów na miejsce Jen.-majora Uszakowa 3go, uwolnionego z powodu słabości zdrowia, Dowódca szkoły podchorążych gwardyi Jen.-major Godein 1; Liczący się zaś przy szkole podchorążych gwardyi Jen.-major Schlippenbach 1, dowódcą teyże szkoły.

— Przez Nayałwyższe Ukazy do Kantoru dworu z d. 7 b. m., N. Cesarz mianował damą honorową Jey Cesarzowskiej Mości P. Barbarę Muchanow, małżonkę W. Koniuszego tegoż imienia; Pannami zaś honorowemi: P. Aglę de Ribeaupierre, i Xczki Olę Bariatyńską i Nadzieję Czetwertyńską.

— Stosownie do Ukazu Jego Cesarzowskiej Mości z d. 21 Grudnia 1830 r., nałożone zostały areszta: w Obwodzie Białostockim 2go Października na majątek obywatela miasteczka Zabłudowa, Felixa Murawskiego, który się połączył z powstańcami. — w Gubernii Wołyńskiej 9 Października, na 551 dusz Michała Walewskiego, czyniących dochodu rocznego 900 r. sr., z powodu, iż się nie wiadomo dokąd wydalili; na 226 dusz Szambelana Stanisława Ruczyńskiego, czyniących 6000 r. as. rocznego dochodu, z powodu, iż jego syn Eustachy znajduje się w Królestwie Polskiem, i na 153 dusz Alexandra Błędowskiego, zostających w zastawie u Franciszka Roterunda i czyniących 1,500 r. as. rocznego dochodu, z powodu jego ucieczki do tegoż Królestwa. — w Gubernii Mińskiej, 10go Października, na wszelki ruchomy i nieruchomy majątek Stanisława Kłokockiego, dzierżawcy starostwa Kołaczowskiego, z powodu przebywania jego w Królestwie Polskiem. (T. P.)

— Ukazy z Rządzącego Senatu: 1) d. 5 list. z połączonego zebrania pierwszych trzech Departamentów, o zabronieniu budowania samowolnie kościołów i kaplic innowierczych.

2) D. 6 listop. z 1go Departamentu, o prawidłach dodatkowych względem sądzenia odstawnych Urzędników wojskowych i cywilnych za rozpustne sprawowanie się.

3) D. 9 listop. z połączonego zebrania pierwszych 3ch Departamentów, o włościanach obywatelskich w Gruzyi, przedawanych z targu publicznego i za szczególnymi tranzaktami.

4) D. 9 listop. z połączonego zebrania pier-



wszech 5ch Departamentów, o tém, na jakiej o-  
snowie przyznawać do służby cywilnej i podno-  
sić do rang, kupców, którzy otrzymali rangi 8ej  
klasy nie z porządku służby.

5) D. 9 listop. z 1go Departamentu, o nie-  
przyznawaniu do służby i niedopuszczaniu do  
wyborów dworzańskich dziewięciu Urzędników:  
13tej klasy Reytowa, 9tej Alexandrowa, 12 De-  
lafontaine, 14tej Łappy, 9tej Dembińskiego, 13tej  
Nozraczewa, 14tej Jaroszewskiego i Bellingshauze-  
na, i 9 Narbekowa; wszyscy etatu prowiantskiego.

6) D. 12go listopada z 1go Departamentu, o  
ponowieniu zaleceń wszystkim Rządom Guberni-  
alnym i Obwodowym, ażeby Strażnicy dzia-  
ł skarbowych mieli niesfolgowną baczość na od-  
bywanie się spraw, gdzie na zapotrzebowanie  
Banku handlowego i jego Kantorów uzyskują się  
długi, własność skarbową stanowiące.

7) D. 12 listop. z 1go Departamentu, o roz-  
strzygnięciu pytania: ażeby szlachta zagranicz-  
na, za popełnione występki podpada karze cie-  
lesnej? (rozstrzygnięto, że nie podpada, za do-  
wiedzeniem swej rodowitości dworzańskiej, ro-  
zumiejąc przez to i szlachtę). (G. S.)

— W Rydze na 23 lub 25 Listopada spodzie-  
wano się przechodu wracających półków gwardyi.—  
W Jakobstadt od lat pięciu istniejący zakład dla  
ubogich (Alexandersruh) miał dochodu od 1 Paźdz.  
1830 do 1go paźdz. b. r., 1541 r. r. Z tego 246 r. r. zło-  
żona na żelazny kapitał a 23 pozostało w kassie. (Czy na-  
sze Towarzystwo Dobroczynności mają jakie żelazne  
kapitały?)— W Dorpacie Uniwersytet i szkoły nie  
zawiesiły lekcyi z powodu cholery, z której od  
8 po 30 paźdz. umarło tam 39 osób.— Dr. Merkel,  
wydawca od lat 25 gazety Ryskiej *Zuschauer*,  
ogłosił, iż z rokiem niniejszym usuwa się od prac  
Redakcyi i na tém kończy swój zawód polity-  
czny. (Czy to nie jest optyczne złudzenie, zawód  
gazeciarski w Rydze, brać za polityczny?)— W  
*Provinzialblatt* czytamy, iż w Kopenhadze w  
szkole Weterynaryi w r. 1830 leczono 3531 koni,  
1191 krów, 584 świń, 20 owiec, 1395 psów, 124  
kotów, 209 ptaków; w ogóle 7018 zwierząt, z któ-  
rych 153 umarło. Przy tej szkole bawi oddawna  
Dr. Muyschel, dozorca Wileńskiej szkoły wete-  
rynaryi. (Jakemi to drogami przez Kopenhagę i  
Ryge przychodzi dowiadywać się, że w Wilnie  
jest szkoła weterynaryi, i że jej nauczyciel wy-  
dalił się do Kopenhagi?). (T. P.)

— Kursk 13 Października. Tutejszy Marszałek  
Gubernijalny Grigorjew, przełożył Szlachcie, ma-  
jącej dorosłych synów, czyli by nieżyczyła poświę-  
cić ich wojennej służbie na prawach N a y w y-  
ż e y szlachcie udzielonych. Powszechne życzenie  
ojców i żywe chęci młodzieży, przedstawione zosta-  
ły przez tutejszego Cywilnego-Gubernatora *Demidowa*  
Jego CESARSKIEJ MOŚCI, który, oświadczywszy  
swoje zadowolenie, rozkazał młodą szlachtę, sto-  
sownie do jej życzenia, zapisać do pułków odwo-  
dowej armii. W skutek tego, 317 młodej szlachty  
z Kurskiej gubernii udało się do armii. (T. P.)

Odessa dnia 30 października.

Piszą z Konstantynopola: „Hydra blokowa-  
na jest przez wszystkie eskadry do nadejścia in-  
strukcyi od właściwych rządów: Nie masz na Ar-  
chipelagu żadnych rozbojów morskich, jak twier-  
dzą niektórzy ministrowie, rezydujący w Konstan-  
tynopolu, którzy też utrzymują, że spokojność nie  
jest zamieszana w Grecyi, pomimo zbrodni, popeł-  
nionej na osobie prezydenta, i że rezydenci zagra-  
niczni, wspólnie z wojskiem francuzkiem, znacz-  
nie się przyłożyli do utrzymania porządku. Wi-  
cher, któryście mieli w Odessie dnia 18, 19 i 20  
października, dał się i tu także uczuć. Wiele o-  
krętów zginęło przy wejściu na kanał i na Bos-  
forze. Spadł grad, którego ziarna ważyły 140  
drachm, ludzie nawet od niego byli pobijani. Cho-  
lera grassuje w Smyrnie, w Alexandryi, i posuwa  
się aż do Magnezyi. (J. d. S. P.)

P R U S S Y.

Berlin d. 16 listopada.

Dnia 13 o godzinie pierwszej po południu,

odbył się, w nowym pałacu, niedaleko Poczdamu,  
obrzęd chrztu nowonarodzonego Xiecia dnia 18  
przeszłego miesiąca, syna J. K. W. Xiecia *Wil-  
helma* Pruskiego; obrzęd ten spełniał biskup Dr.  
*Eylert*. Rodzicami Chrzestnemi byli Cesarz Ros-  
syjski, Jey C. K. Wysokość W. Xieźna Sasko-  
Weymarska i jej Małżonek. Nowonarodzony Xia-  
że otrzymał imiona: *Fryderyk-Wilhelm-Nikołaj-  
Karol*.

— Do dzisiejszego południa zachorowało w tu-  
tejszej stolicy na cholere 2138; z tych wyzdrowia-  
ło 739, umarło zaś 1362. (J. d. S. P.)

F R A N C Y A.

Paryż dnia 6 listopada.

Czytamy w gazecie *Temps*: „Król już nie po-  
jedzie; rozkaz dzienny ma o tém uwiadomić.”

— Czytamy w jednej z gazet ministerjalnych:  
„Możemy upewnić, że pogłoska o odroczeniu izby  
deputowanych jest zupełnie bezzasadną. Prawo o  
parowstwie będzie zapewne za kilka dni wnie-  
sione do izby parów; lecz sądzą, że wtenczas na-  
stąpi wyniesienie na parów.”

— Czytamy w *Przyjacielu Porządku* (gaze-  
cie wychodzącej w *Nantes*): „W roku 1830 po-  
datek osobisty, gruntowy, oraz opłata od drzwi i  
okien wynosiła razem z miasta *Nantes* 470,197  
fr. 28 cent. W roku 1831 sam podatek grunto-  
wy wynosi 434,638 fr. 43 cent.

— Meksykański generał *Negrette* przybył do  
*Havre*, żkąd ma niezwłocznie udać się do *Pary-  
ża*. Generał ten wygnany został z *Meksyku* i schro-  
nił się w Stanach Zjednoczonych, gdzie rząd me-  
ksykański przeznaczył dlań pensyi 15,000 fr.

— Piszą z *Algieru* pod dniem 28 paździer-  
nika: „Potawisz koral, który tu przybył we 40  
godzin z *Oranu*, przywoził wiadomość, iż w tém  
mieście odkryto spisek; wielu znakomitych mie-  
szkańców jest do niego wmięszanych; ośmiu ich roz-  
strzelano z rozkazu generała *Bojera*. Uważano od  
brzegów zachodnich *Oranu* dwa okręty płynące  
z *Gibraltaru*, pod banderą sardyńską i angielską;  
które kusily się wyładować na ląd broń i zapasy  
wojenne. Cesarz marokański, wspierany od wielu  
wojowniczych pokoleń, trzyma ciągle wojsko w  
*Tremecen*; ma on wielu stronników w tej pro-  
wincyi.

— List prywatny pisany z *Neufchatel* donosi, że  
*Bourquin*, jeden z głównych naczelników powstania,  
poddął się komisarzowi królewskiemu *P. Pfuel*.

— Dnia 10 —

*Birża paryzka* dnia 9. Pięć od sta 94 fr. 80.—  
Trzy od sta, 67 fr. 70.— Akcje bankowe 1,750 fr.—  
Pożyczka królewsko-hiszpańska 54 fr.

— Dnia 6, *P. Kazimierz Perrier* przedstawił  
izbie deputowanych projekt do prawa, zmierzają-  
cy do odmienienia prawa o gwardyi narodowej,  
tak, iż można zebrać w 35 dniach 500 tysięcy ru-  
chomej gwardyi narodowej. Zakończył minister  
mówiąc, iż mamy najpewniejsze zaręczenia o spo-  
kojnych skłonnościach mocarstw.

— Na posiedzeniu dnia 8, izba deputowa-  
nych słuchała raportu komisyi, zajmującej się  
roztrząsaniem projektu do prawa o powiększeniu  
armii, i zajmowała się potem dalszém roztrząsa-  
niem projektu do prawa o zaciągu do wojska; roz-  
trząsanie zostało ukończone, i prawo przyjęte wię-  
kszością 250 głosów przeciwko 49.

— Przez rozkaz dzienny wydany dnia 5 w  
główny kwaterze w *Maubeuge*, marszałek *Gé-  
rard* uwiadomił armię północną, że przegladn, któ-  
ry był wyznaczony na pierwsze dni listopada, nie  
będzie, wcześną bowiem zimną porą roku skłoni-  
ła Króla do zaniechania podróży, z obawy, aby po-  
ruszenia, które musiałyby wojska uczynić dla ze-  
brania się, nie były zbyt uciążliwe przy teraźniej-  
szym stanie dróg.

— Generał *Ordenneau*, który znajdował się  
na reformie, został mianowany głównodowodzącym  
gwardyą narodową w *Lyonie*.

— W nocy dnia 6 t. m. weszli złodzieje przez  
dach dawniejszego skarbcu, do gabinetu staroży-  
tności biblioteki królewskiej, i odemknawszy drzwi  
skradli wiele medalów i sprzętów złotych. Oto



jest katalog skradzionych przedmiotów: 1) Prawie wszystkie medale złote Państwa Rzymskiego, w liczbie około dwóch tysięcy. 2) Sześćdziesiąt medalów złotych z naysławniejszych czasów Państwa Rzymskiego i nieoszacowanej ceny. 3) Zupelny zbiór medalów i medalionów złotych monarchii francuskiej, z których pierwsze uporządkowanie podług dat, były jedynemi i naysławniejszymi sztukami. Jak wiadomo *Ludwik XVI* rozpoczął ten zbiór. 4) Znaczna ilość medalów greckich z naysławniejszych czasów. 5) Przepyszny, sławny błat starożytny sadzony naysławniejszymi medalami złotymi z czasów panowania *Marka Aureliusza*. 6) Wiele kamieni rżniętych, nie wiadomo jakich; lecz że złodzieje dali dowód wielkiego rozsądku, obawiać się tedy należy, iżby nie były to mnię kosztowne i naysławnie bogato sadzone. Wartość wewnątrzna wszystkich skradzionych przedmiotów dochodzić może do 100,000 fr.; lecz wartość rzeczywista jest nie wyrachowaną: większa bowiem część tych medalów była nader rzadką i zbiór ich tworzył niejako zupełny kurs historyi Cesarzów. O godzinie 5tej zrana policja była na miejscu; śledzą sprawców występku. (*J. d. S. P.*)

#### ANGLIA.

*Londyn d. 4 listopada.*

Podług gazety *Globe*, parlament zbierze się dnia 6go grudnia. Wniesienie bilu o reformie, zależeć będzie od powrotu do *Londynu* członków irlandzkich.

— Zgromadzenia, w celu bronienia reformy, odbywają się po całym kraju; nie dawno zebrało się jedno w *Aberdeen* w *Szkocyi*, na którym znajdowało się 16,000 osób. W *Manchester*, są dwa stowarzyszenia, które oddalały się od systematu ministerium, wymagając sekretnego głosowania i rocznych parlamentów; lecz obadwa żądają przyjęcia bilu o reformie, dla spokojności publicznej. Partya *Hunta*, odłącza się od tego: stara się on podburzyć robotników fabrycznych. Dnia 1go listopada, *Hunt* wjechał do *Manchester*, otoczony tłumem pospółstwa, które wybiegło na jego spotkanie; nie należący zaś do ostatniej klasy, przyjęli go z widocznymi oznakami pogardy.

— Eskadra, która była wysłana na *Skaldę*, skończona burzą, wróciła po większej części pod *Dunes*. Piszą z *Deal*, pod dniem 2 t. m., co następuje: „Wczora wieczorem przybyła tu od eskadry jedna fregata i jedna korweta, dziś zaś, 4ry fregaty i bryg. Flota doznała nie daleko brzegu Holandyi, gwałtownej burzy; admirał oświadczył dowódcóm okrętowym, iżby każdy z nich myślał o własnem ocaleniu, i ażeby uratowawszy się, zbierali się przy *Dunes*. Trzy okręty liniowe i reszta eskadry, stoi na kotwicy przed ciążną *Gallopem*.”

— Dnia 4go odbyły się wybory Lorda-Maiora, na których terazniejszy lord-maior *J. Key*, znówu został obranym.

— Xię *Fryderyk Wirtemberski*, przybył znówu do *Londynu*.

— Kalkuckie gazety, z ostatniego miesiąca mają, donoszą o ukazaniu się tam nowej epidemii, która napastowała szczególnie dzieci. Jak zwykle, chorzy po gwałtownych bólach, w przeciągu 3ch dni, odzyskiwali zdrowie. Przypisują tę epidemię, zaraźliwym wpływom atmosfery.

— Dnia 8. —

*Papiery publiczne* — Konsolidy 82½ — Rosyjskie 99½ — Hiszpańskie 13½ — Portugalskie 50. — Brazylijskie 44½ — Greckie 26½. —

— W hrabstwie *York*, uchwalono adresa do Króla, do hrabiego *Grey*, i do innych ministrów, oraz petycją do izby niższej, z których na każdym blisko 150,000 podpisów. Te trzy akta, razem miały 1,600 łokci angielskich długości i ważyły 312 funtów. *P. Tawless*, któremu poruczono doprowadzić te ogromne masy pergaminu do *Londynu*, wjechał już z *Forku*.

— Pisma nasze ogłaszają listę, krążącą po *Londynie*, parów, którzy mają synekury, a którzy gło-

sowali przeciwko bilowi o reformie. Na czele tej listy, znajduje się arcybiskup *Kanterburyjski*, pobierający rocznego dochodu 70,000 f. szt.; biskupi: *Llandafski* 13,540 funt. szt.; *Winchester* 40,000 f. szt.; *Lincolński* 18,000; *Rochesterski* 37,000; *Gloucesterski* 18,000; *Bristolski* 15,000; *Bathski* 17,350; i t. d. i t. d. Potem idą książęta *Cumberland* i *Gloucester*, każdy po 40,000 f. szt.; książę *Northumberland* 50,000 f. szt.; *Wellington* 73,551 funt. szt.; *Beaufort* 48,600 f. szt.; *Dorset* 40,000 i t. d.; potem idą margrabiowie z dochodami od 60 do 10,000 f. szter.; dodawszy zaś do tego hrabiów, wice-hrabiów i baronów, wszyscy parowie, przeciwnicy reformy, pobierają z kraju 2,161,879 f. szter.

— *Sir R. Gordon*, poseł nasz w *Konstantynopolu*, przybył do *Londynu*.

— W *Edyburgu* panuje rodzaj gorączki, która tam wielką sprawuje śmiertelność. Nagła śmierć bardzo się często tam przytrafia. Utworzoną została w tym mieście Komissya zdrowia.

— Czytamy w *Kuryerze* z dnia 7go: „Podług wiarogodnych listów, pisanych z *Deal* i z *Gravesend*, otrzymano tam rozkaz rządowy, zatrzymania wszystkich okrętów, uzbrojonych kosztem *Don Pedra*, na wyprawę przeciw *Don Miguelowi*. Okręt wojenny *Kongres*, przybył do *Dunes*, oraz dwie fregaty *Juno* i *Azya*, które stają przed *Gravesend*, są już, jak dowiadujemy się, w mocy rządu; toż czeka i inne okręty, które miały należeć do wyprawy.” — Taż gazeta z dnia 8 dodaje: „Ponieważ wiele wagi przypisują tej jednej okoliczności, nie bez korzyści będzie uczynić tu uwagę, że okręty nie były zgoła zatrzymane, na skutek rozkazu ministerium spraw zagranicznych; środek ten, postanowiony był raczej, jak mówią, na skutek objaśnienia pod przysięgą, otrzymanego przez ministerium spraw wewnętrznych, które gruntowało się na rozporządzeniach prawa, o zaciągu do wojska za granicę. Takie zaciągi, surowo przez prawo są zakazane.

— Podług wiadomości z *Lizbony*, pod dniem 26 października, *Don Miguel* wyjechał dnia 23go z pałacu *Queluzkiego*, z jednym tylko szambelanem, hrabią *Soure*, i czterema służącymi i osiadł w pałacu stolicy. Gazeta dworska donosi, że arcybiskup *Petra*, przedstawiany ma być dnia 25 na publicznem posłuchaniu, jako *Nuncyusz papieżki*.

— Mamy wiadomości z *Madras*, dochodzące do dnia 15 czerwca. Maior *Stewart*, minister rezydujący w *Hyderabad*, mianowany został ministrem w *Persyi*. Król *Awy* umarł. Zaraza grassuje okropnie w *Bassorze*; w *Madras* przyjęto środki ostrożności, względem jej wprowadzenia.

— Wiadomości z *Arabii* nie są obojętne. *Wehabici*, pod rozkazami *Turkie-Ben-Sahesd*, znówu nabyli wiele sił i zdobyli cały kraj od *Gram* do *Ras-el-Khyma*; wszystkie pokolenia arabskie, uznają najwyższą władzę pomierzonego naczelnika. (*J. d. S. P.*)

#### SPRAWY NIDERLANDZKIE.

*Haga dnia 7 listopada.*

Czytamy w *Nieuwsblad*, gazecie wychodzącej w *Rotterdamie*, z dnia 3, co następuje: „W tej chwili otrzymaliśmy wiadomość, że eskadra angielska, złożona ze 3ch okrętów liniowych i 3ch fregat krąży niedaleko *Walcheren*; gwałtowny wiatr północno-wschodni przeszkodził jej podobno wejść do przystani *Flessyngenskiej*; poruszenia eskadry każą się domyślać, że dowódca jej oczekuje tylko pomyślnego zachodniego wiatru, aby mógł wejść na ujście *Skaldy*.

— Wszystkie okręty wojenne holenderskie powróciły do *Flessyngi*. To miasto, które utrzymywać będzie garnizon od 4 do 5,000 żołnierzy, ufortyfikowane jest ze wszystkich stron i opatrzone działami wielkiego kalibru.

— Dnia 11 —

Założenie oszańcowanego obozu pod *Nymegą* ogranicza się, tymczasowie na usypaniu kilku szaniców, które łączyć się będą z szancami leżącymi za fortecą. (*J. d. S. P.*)



### *Bruksella dnia 11 listopada.*

Na posiedzeniu dnia 7, izba reprezentantów roztrząsała projekt do prawa oznaczający nadzwyczajne wydatki na czwarty kwartał 1851 roku; przyjęto go większością 55 głosów przeciwko 5.

— Podług gazety Leodyskiej, Król Holenderski dał pełnomocnikom swym znajdującym się w Londynie instrukcyę, iżby prosili o czteromiesięczny przeciąg czasu na danie ostatecznej odpowiedzi względem 24 artykułów. Wiadomość ta doszła do rządu belgijskiego od sir R. Adair. Taż gazeta zawiera co następuje: „Jak widać, P. Goblet obawia się druku, mówią, iż nieprzyjmuje zarządu ministerium, które mu przeznaczono. A zatem P. Meulenaere będzie ministrem spraw zagranicznych, P. Fallon zaś otrzyma ministerium spraw wewnętrznych. Mówią o nowém rozdzieleniu ministeriów, podług którego sekcyja marynarki wojennej przejdzie od ministerium spraw zagranicznych do ministerium wojennego; przeciwnie zaś handel i marynarka kupiecka dostanie się z podziału ministerium spraw zagranicznych. Więzienia i szpitale przejdą z pod władzy ministerium spraw wewnętrznych do ministerium sprawiedliwości.

— Wice hrabia Cormenin, członek francuskiej izby deputowanych, przybył do Brukselli.

— P. van de Weyer wyjechał dnia 8 wieczorem do Londynu. (J.d.S.P.)

### *TURCJA.*

#### *Konstantynopol dnia 30 października.*

Wspaniały pojazd galowy, ośm koni do jego zaprzęgu z najlepszych stad Rossyjskich, oraz rzed na nich z czerwonego marokinu, wysadzany złotem, które stanowiły część prezentów, ofiarowanych przez Jego Cesarską Mość Sułtanowi Mahmudowi, przybyły do Konstantynopola dnia 14 (26) września, w bardzo dobrym stanie, za staraniem P. Jermolowa, urzędnika stajni Cesarskich, któremu poruczono prowadzić te podarunki. Gdy Reis-Effendy uwiadomiony został o ich przybyciu, Sułtan kazał wyznaczyć dla P. Jermolowa i dla osób z nim znajdujących się, obszerny dom leżący nad brzegami Bosforu, niedaleko letniego pałacu, gdzie władze tureckie przez cały czas ich tam pobytu opatrywały wszystkie ich potrzeby i okazywały im wysokie poważanie. Oddanie wszystkich prezentów osobom wyznaczonym od Sułtana do ich przyjęcia nastąpiło dnia 6 (18) października, w nowym pałacu Cesarskim, zbudowanym na brzegach Bosforu, w przytomności J.W. P. Buteniewa, nadzwyczajnego posła i ministra pełnomocnego Jego Cesarskiej Mości przy Porcie Otomańskiej. Sułtan, który opatrywał je incognito kilka dniami wprzód, przyrzekł, iż będzie obecnym podczas takowego oddania; lecz znalazł w tém przeszkodę: tegoż bowiem poranku otrzymał depesze, donoszące o wzięciu Bagdadu. Wytworność, bogactwo i robota pojazdu, oraz rzędów robionych na warsztatach dworu Cesarskiego w Sankt-Petersburgu, piękność koni, słowem: przepych i kosztowność wszystkich prezentów uczynionych przez Cesarza Rossyjskiego, sprawiły we wszystkich urzędnikach tureckich, którzy się znajdowali przy tém oddaniu, najwyższe podziwienie; szczególniej pojazd, cug koni i rzędy na nich, zwracały ich uwagę. Wielki masztalerz Sułtana nie mógł napatrzeć się koni, powtarzając, że nigdy nie widział tak pięknych, ani tak okazałych postawy. — P. Jermolow i jego podwładni, potrafiliby przez swe wyborne sprawowanie się zjednać sobie szacunek u Turków i łaskę Sułtana, który dał im dowody swej hojności. P. Jermolow otrzymał w darze bogatą tabakierę.

— Gazeta Szlaska donosi, iż dnia 26 października otrzymano w Tryescie list, pisany z Korfu pod dniem 1 tegoż miesiąca, który za rzecz pewną oznajmuje, że Seliktar Poda, naczelnik buntowników albańskich, przybył do kwarantanny będącej na Korfu z licznym orszakiem, złożonym

po większej części ze znakomitych Albańczyków. Cała niższa Albania zajęta jest przez wojska Sułtana. — Listy ze Skutary nie zawierają w sobie nic ważnego. Warownia jeszcze się trzyma; lecz mówią, iż garnizon cierpi niedostatek wody, kanały zaczęły wysychać z przyczyny długotrwałej suszy. — Podług wiadomości z Bitoglii, cholera szybko szerzy się ku zachodowi; w Bitoglii znaczną zrzadzała śmiertelność pomiędzy żydami.

(J.d.S.P.)

### *WIADOMOŚCI ROZMAITE.*

Paganini, wyjeżdżając z Paryża do Anglii przybrał sobie za towarzysza podróży Włocha Paccini; lecz pokazało się, że ów przysły Cicerone nieumiał nawet po angielsku. Paganini wziął na jego miejsce z Londynu handlarza nót muzycznych Torry. Ten nowy przewodnik umyślił dać koncert, i Paganini przyrzekł mu swoją pomoc. Jakoż zagrał na koncercie, ale na kilka dni przed odjazdem z Londynu zażądał od przedsiębiorcy 100 f. st. na zapłatę za swój wieczór. Torry zapłacił, ale sporządził zaraz rachunek za chodzenie, stratę czasu i swoje usługi, wynoszący 400 f. st., których Paganini niechciał zapłacić. Torry udał się do sądu, i maestro, na samém wsiadaniu do pojazdu przytrzymany, aby uniknąć więzienia, zapłacił żadaną sumę.

— 13go listopada przyjechał do Berlina naczelnym prezydent prowincyi Poznańskiej P. Flottwel, z Poznania.

— Na posiedzeniu publiczném drugiej izby Badeńskiej (27 paźdz.) wniesiona była petycja o zniesieniu bezżeństwa katolickich księży.

— Xiążę Sussex kupił dobra w bliskości Maidstone, które przedtem należały do Williama Pen, założyciela Pensylwanii.

— Hunt 1 listopada, odbył uroczysty wjazd do Manchester, i miał długą mowę do ludu wyrażającą na bil o reformie i na londyńskie gazety, które się na nim, jako jedynym obrońcy klasy robotczej niepoznały. Pogoda niesprzyjała tej uroczystości i Hunt w zapale wymowy musiał powiedzieć: „Dzielni członkowie parlamentu dziś są rzadcy, dla tego włożę kapelusz, aby się nie zaziębić.”

— Izba poselska Bawarska (5 listopada) uchwaliła, aby drogą konstytucyjną prosić Króla o przejrzenie praw względem żydów i o projekt zarządzenia ich skargom i polepszenia ich cywilnych stosunków.

— W departamencie Gers autor wierszy, w których powrót Xięcia Bordeaux był zapowiadany, i wydawca gazety, która te wiersze ogłosiła, uznani zostali przez sąd kryminalny za niewinnych zamachu przeciw zawarowanej w konstytucyi sukcesyi tronu.

— Wyddzie wkrótce tom nowych poezyj Wiktora Hugo, pod tytułem: Kwiaty jesieni.

— Piszą z Tuluzy, iż kanał du Midi, po którym dotąd barki żaglowe nie dość pewnie pływały, teraz przez zastosowanie statków parowych do ich ciągnięcia, odpowie celowi, dla którego Ludwik XIV kazał go kopać, to jest: przez Garonnę połączyć morze Środkiemne z Oceanem. Z Cete odtąd statek parowy będzie chodził do Agde dla holowania bark z towarami. W samym kanale będą czekały małe statki parowe, które od stacyi do stacyi będą się zmieniały. Tym sposobem towary z Montpellier staną dziwiącego dnia w Tuluzie.

— Minister oświecenia we Francyi, wydał okólnik do rektorów akademii, zapowiadając im, że kazał ułożyć elementarz, który po wszystkich, tak katolickich, jako protestanckich, a nawet oprócz ostatniej karty, w żydowskich początkowych szkołach ma być używany: 500,000 egzemplarzy tej książki ma być darmo rozdanych lub tanio sprzedanych w 25,000 szkół gminnych, teraz we Francyi będących.

— W Paryżu rząd zabronił wystawienia sztuki „Proces marszałka Francyi (Ney).” Pomimo oporu przedsiębiorcy do wystawienia nie przyszło.

DODATEK



Wilno dnia 25 Listopada r. s. 1831 roku.

— W Królestwie Duńskiem, przed sądy po-koju, w roku przeszłym wytoczono spraw 25,459, z tych 18,180 stanęło na ugodzie, 347 zostało w za-wieszeniu, a 6,932 przeszło do właściwych sądów, lubo i z tych tylko 2,056 podpadło rzeczywiste-mu przewodowi.

— Podług opowiadania podróżnych, roboty około warowni w Poznaniu, tak czynnie się od-zywają, że za trzy lata Poznań stanie się ważną twierdzą.

— Z Wiednia piszą, że nowoukoronowany król Węgierski w przyszłym roku będzie koronowa-ny jako król Czeski, i że z tego powodu stany Czeskie będą zwołane.

— Teraźniejszy następca i spótrządecą xię-stwa Hesko-Kasselskiego Xiążę Fryderyk (ur. 1802), zaraz po objęciu rządów ogłosił swoje na lewą rękę zawarte małżeństwo z Gertrudą Schaum-burg, której nadał tytuł hrabiny, mający przeżyć na spółzone z nią dzieci.

— 7go września, w dzień wzięcia Warsza-wy, zrana o 7ej godzinie runęła wieża kościo-ła S. Trójcy w Głogowie; tegoż dnia zapadł ra-tusz w Landsbut i kaplica ś. Anny na górach Ol-brzymich (Riesengebirge) przedzielających Szląsk i Czechy.

— Z powodu cholerycznych kwarantan towa-ry z Hamburga do Lubeki szły 6 dni, lubo te miasta nie więcej nad 10 godzin drogi, są od siebie odległe.

— Sławny atlas historyczny Lesaža (Lesage) wychodzi teraz w Paryżu, w nowem prze-robieniu. Autor jego, hr. de Las-Cases, towa-rzysz Napoleona na wyspie ś. Heleny, chciał go szczególnie dla szkół dostępniejszym uczynić. Format tablic z wielkiego arkusza zmniejszony został do ćwiartki.

— *Bulletin universel*, znane czasowe pismo, wydawane przez Barona Ferrussac w Paryżu, po przerwie, której z powodu upadku handlu xię-garskiego we Francyi uległo, zacznie znowu wy-chodzić.

— Głoszą, iż jezuiti będą musieli opuścić państwo Sardyńskie. Szkoła ich w Chambéry upada, nie mogąc dotrzymać kroku tamczney szko-le świeckiej, opatrzonej w wybornych nauczy-cieli.

— Marya Ludwika, Arcy Xiężna Parmy wy-niosła barona Marechal na godność Major-Domo jej dworu, ze wszystkimi obowiązkami i przy-wilejami, jakie posiadał zmarły hr. Niepperg.

— Wielu parów angielskich, zwłaszcza prze-ciwników reformy, zakupuje teraz nader znaczne summy w papierach amerykańskich; gazety op-pozycyjne zarzucają, iż tacy niewierzą własnemu krajowi, a przy tém się opierają polepszeniu jego bytu.

— W papierni White-hall w Derbyshire w roku zeszłym wyrobiono arkusz papieru 13,800 stop długości, a 4 w szerokości, którym pokryć można półtora akra ziemi.

— Xiążęta Wellington, Gloucester i New-castle od czasu zamieszkań zaszłych z powodu od-rzucenia bilu o reformie, kazali pozabijać deska-mi okna pałaców swoich w Londynie. Dziennik *Examiner* ubolewa nad marnotrawieniem staro-żytnych lasów Anglii, na takowe fortyfikacje, i twierdzi, iż daleko byłoby pożyteczniejszą, gdy-by szanowni lordowie opatrzyli tym sposobem w parlamentowej izbie usta swoje. (T. P.)

## OGŁOSZENIA.

Kopia z kopii.

Pann Wileńskiemu i Grodzieńskiemu Wo-jennemu Gubernatorowi.

Z doniesień Waszych do Zarządzającego Głó-wnym Moim Sztabem, z ostatecznem zasmuceniem dostrzegam, że spokojność i bezpieczeństwo w po-

wierzonych zarządowi Waszemu guberniach, na-ruszane są jeszcze przez bandy rozbojnicze, któ-re się porobiły z ostatków kup buntowniczych, włóczących się po lasach i około dróg, a popeł-niających grabieże, zabójstwa i wszelkiego ro-dzaju zbrodniarstwa.

Pochwalając zupełnie, równie skuteczne, jak roztropne środki, przedsięwzięte przez Was ku rychlejszemu wytepieniu tych band, a w liczbie ich i ogłoszenie Wasze do Obywateli Gubernii Wileńskiej o tém, ażeby oni, pod obawą naysu-rowszej podług praw kary, powściągałi się od dawania przytułku i ukrywania tym bandom, a przeciwnie, wszelkimi zależącemi od nich spo-sobami, przykładali się do ich wytepienia i poy-mania ludzi, do nich należących, Ja potwierdzam to ogłoszenie w zupełnej mocy, i polecam Wam postępować z naruszcicielami, jak z osobami, na-nowo w zbrodnią buntu popadłemi. Lecz żeby z drugiej strony bójką surowego i przykładne-go ukarania strzypać innych od łączenia się do tych band rozbojniczych, upoważniam Was:

16d) Na najsłabszych z tych rozbojników, poymanyh z orężem w rękę i podług rozrządze-nia Waszego dotąd pod Sąd cywilnych oneysę sądowych oddawanych, jeżeli jeszcze nie są osądze-ni ostatecznie, ustanowić niezwłocznie sąd wojskowy, który ma postanowić swoje na nich wy-roki, na istotnej podstawie prawideł, w Polowej Kryminalney Ustawie przepisanych.

2re) Składać na teyże podstawie sąd wojsko-woy, na samych miejscach poymania, na tych z przywódców uzbrojonych band rozbojniczych i głównych ich spółników, którzy odtąd z orężem w rękę poymani być mogą, i podług uwagi Wa-szey, zasługiwać będą na przykładne ukaranie.

3cie) Wyroki Sądu Wojskowego w obu zda-zeniach stwierdzać i oddawać do ich wypełnie-nia na prawach Polowej Kryminalney Ustawy Głó-wnodowodzącemu nadanych, naczynając dopeł-nienie na przestępcach kary, na tychże samych miejscach, gdzie przez nich zbrodnie poczynione, ażeby widokiem jej, pewnie być mógł osią-gnięty prosty cel tego nadzwyczajnego środka.

4te) Jeżeliby którekolwiek z takich osób, sądenie cywilne było już ukończone i przestę-pcy, którzy podług prawa podpadali karze śmier-ci, przez sąd ten zostali od niej uwolnieni je-dynie dla strzymania działań jego w zwyczajnym kryminalnym sądownictwie: wtedy, nie uważając na to, przeznaczać spełnienie na nich tey kary, której oni, podług istotnej mocy prawa podpa-dają, jeżeli podług ciężkości winy, i podług uwa-gi Waszey, uznanie to nieodbitnie potrzebuje.

Przyoblekając Was tą władzą ku większe-mu zapewnieniu w powierzonych Wam guber-niach ogólnego i szczególnego bezpieczeństwa, Je-stem zupełnie przekonany, że Wy użycie jej z największą uwagą, i jedynie stosując do osób, któ-rych ciężkie przestępstwa zupełnie i jasnie dowie-dzione i najmniejszej wątpliwości nie podlegają.

Na autentyku własną Jego CESARSKIEJ Mości ręką napi-sano tak:

w Moskwie 19 Wrze-śnia 1831 r.

NIKOLAJ.

Z autentykem zgodność zaświadczył: Gene-ral-Adjutant Xiążę Dothorukow.

Roku 1831 Listopada 17 dnia, Wedle u-kazu Rządzącego Senatu, w dniu 28 zeszłego października następnego, z wyrażeniem Naya-wyższej JEHO CESARSKIEJ MOŚCI wo-li, o przywiedzeniu do wypełnienia strzymane-go w Guberniach Wileńskiej i Grodzieńskiej 96go. naboru rekruta, Wileński Gubernator Cy-wilny spółnie z PP. Sprawującym obowiązki Gubernialnego Marszałka Dworzeństwa i Wi-



leńskim Wice-Gubernatorem, przystępując do wypełnienia takowego Ukazu za wzajemnym zgodzeniem się Postanowili: przyjmowanie rekruta zgodnie z ułożonym Aktem w dniu 10tym lutego tego roku, rozdzielić na trzy oddziały: *Pierwszy*: pod Prezydencją Gubernatora Cywilnego dla przyjmowania rekrutów z Powiatów: Wileńskiego, Trockiego i Oszmiańskiego; *Drugi*: pod Prezydencją Wileńskiego Wice-Gubernatora, w którym przyjmowani będą rekruci z Powiatów: Brześciańskiego, Zawlejskiego, Wiłkomierskiego i Kowieńskiego; i *Trzeci*: pod Prezydencją P. Czasowego Obwodowego Naczelnika Jenerał-Majora Szyrmana, w którym powinni być przyjmowani rekruci ze czterech Powiatów Żmudzkich: Telszowskiego, Szawelskiego, Rosieńskiego i Upitskiego. — Przyjmowanie rekrutów zacząć, we wszystkich oddziałach od 1go Grudnia i skuteczniać: w pierwszym oddziale Gubernatorowi Cywilnemu w jednym tylko punkcie, to jest: w Wilnie, ze względu na połączone z urzędem Jego liczne obowiązki, wymagające koniecznego zaopatrywania się w Mieście Gubernialnym, przy Członkach: Sprawującym obowiązek Gubernialnego Marszałka Dworzanstwa, Radey Wileńskiej Izby Skarbowej i Wojskowego Przyymowacza, w obecności Prokuratora Gubernialnego; po powrocie P. Wileńskiego Wice-Gubernatora, będzie i on wspólnie z Gubernatorem Cywilnym zasiadał w Gubernialnym Rekrutkim Urzędzie do zupełnego ukończenia naznaczonego terminu wznowionego 66go rekrutkiego naboru. — W drugim oddziale pod Prezydencją Wice-Gubernatora przy miejscowych Urzędnikach: Marszałku Powiatowym Dworzanstwa, Prezydencie Sądu Grodzkiego, Wojskowym Przyymowaczem i przy bytności Powiatowego Strażczego w dwóch środkowych punktach, a mianowicie: w Wiłkomierzku od 1go do 24 Decembra włącznie, i w Święcianach od 28 Decembra do 15go Stycznia z wyłączeniem dni niedzielnych i tabelnych, z tem, ażeby do ukończenia terminu naznaczonego na przyjmowanie rekrutów w Wiłkomierzku, nieodmiennie byli oddani wszyscy rekruci z Powiatu Kowieńskiego, i żeby do ukończenia terminu na przyjęcie rekruta w Święcianach, oddani byli wszyscy przypadający rekruci z Powiatu Brześciańskiego. — W trzecim oddziale naznaczenie miejsc i terminów dla przyjmowania rekrutów zostawić właściwie uwadze P. Czasowego Obwodowego Naczelnika Powiatów Żmudzkich. — Ponieważ w pierwszym oddziale, czyli w Gubernialnym Rekrutkim Urzędzie, będzie trwało posiedzenie do 1 Lutego 1832 roku, przeto powinni być do niego stawieni dla przyjmowania rekruci ze wszystkich powiatów, jeżeli niejaka ich liczba w terminach wyżej wymienionych nie będzie oddana, chociaż z resztą Obywatele nie powinni dopuszczać się opieszałości w dopełnieniu tej powinności Państwa. — Naostatkiem, dla ulżenia Obywatelom znano potrzebnym postanowić: 1o) Ażeby Obywatele i Zgromadzenia, obowiązani do stawienia i należącego do składu jednego oddziału, mieli zupełne prawo oddawać rekruta w tych powiatach, do których dostawienie ich, uznają dla siebie wygodniejszym, i w których pierwsi zaczyna się przyjmowanie rekruta, i 2o) Aże-

by przy stawieniu rekruta, nie do tych oddziałów, do których przyłączony Powiat, oddawcy składali Urzędowi Rekrutkiemu autentyczny kanton i skaskę rewizyjną, w której jest zapisany oddający się na rekruta włościanin lub mieszczanin, po zdaniu zaś rekrutów, obowiązani będą okazywać kwitacyste miejscowej Policji swojego powiatu lub miasta. — Nadto Rekrutkim Urzędem postanowić za powinność, ażeby o postępie w przyjmowaniu rekrutów, przedstawiały ogólne tygodniowe wiadomości Gubernatorowi Cywilnemu i Żmudzkiemu Obwodowemu Naczelnikowi, a po zamknięciu Urzędu, ażeby w każdym mieście komunikowały imienne wiadomości tych majątków i zgromadzeń, przez które niedopełniona rekrutka powinność w tym lub przyłączonym powiecie, dla przedsięwzięcia pobudzających środków, nie mniej jeszcze każdy Rekrutski Urząd, obowiązany jest podług przynależności co tydzień uwiadamić o przyjętych rekrutach z powiatów do innego oddziału przyłączonych, ażeby ten oddział nie liczył tymczasem tych rekrutów należącymi do oddania.

Kopije niniejszego postanowienia przedstawić od osoby Gubernatora Cywilnego do Rządzącego Senatowi, do Inspektorskiego Departamentu Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MOSCI, do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych, i do Jaśnie Oświeconego P. Wileńskiego i Grodzieńskiego Wojennego Gubernatora; a nadto komunikować także kopije P. Czasowemu Obwodowemu Naczelnikowi w czterech powiatach Żmudzkich, Wileńskiemu Rządowi Gubernialnemu, Izbie Skarbowej, Dowódcy Wileńskiego Garnizonowego Batalionu, indziej Sprawującemu obowiązek Wileńskiego Gubernialnego i wszystkim Powiatowym Marszałkom Dworzanstwa.

Autentyk podpisali: Wileński Cywilny Gubernator *Obreskow*. — Sprawujący obowiązek Wileńskiego Gubernialnego Marszałka Dworzanstwa *Hrabia Zabielto* — i Wileński Wice-Gubernator *Listowski*. (653)

1. Rada Opiekuniska Moskiewskiego CESARSKIEGO Domu Wychowania niniejszym ogłasza, iż w niej będą się sprzedawać z aukcyjnego targu oddane na ewikoyę za uchybieniem terminu nieruchome majątki:

1, Obywatela b. Czerykowskiego Powiatowego Marszałka Gudentego Jana syna Hołyńskiego, Mohilewskiej Gubernii, Czerykowskiego Powiatu, we wsiach: Połniju 140, Kurakówce 17, Kurbakach 109, Uszakach 69 i Leszczance 39, w ogóle 374 dusz.

I 2gi, Kapitana Jana Jakóba syna Baskakowa, Mohilewskiej Gubernii i Powiatu, we wsi Zarudeyce, Makaryncach, także dwornych i włościan z 86—84 dusz.

Pomienione majątki sprzedają się z urodzonemi po rewizyi, z całą przynależną do nich ziemią, i wszelkiem na niej zabudowaniem, iż przelewem długu Rady na 26 lub 37 lat kto zechce podług dawniejszego świadectwa na prawidłach Kassy Zachowawczej; targi naznaczają się: pierwszy 25, drugi 28 kwietnia i trzeci 2 dnia miesiąca maja 1832 roku; zaczęć życzący kupić zechcą przybyć do Rady Opiekunowej w dniach oznaczonych



o godzinie 10 zrana, podpisując się zaś do  
targów codziennie wyłączwszy dni uroczyste.  
Listopada 6 dnia 1831 roku.

Expedytor Straszniukow.

Pomocnik Expedytora Pomeraniecw.

(66o)

#### *W e z w a n i e.*

Magistrat miasta Grodna powodem za-  
szłej śmierci obywateli miasta Grodna małżon-  
ków Filipa i Konstanoyi z Kahlów Meynów,  
a którzy bezpotomnie zeszedli z tego świata w  
roku idącym miesiąca kwietnia 23 dnia za u-  
czynieniem postanowień, dopełniwszy już u-  
rzędową inwentaryę pozostałego po nich ma-  
jątku, jak również naznaczwszy nad onym  
administracyą; wzywa tak z głowy samego, ja-  
ko i samey Meynów prawych sukcesorów,  
również wszelkiego tytułu kredytorów i pre-  
tenzorów; iżby pierwsi w osiągnięciu spadku  
na się przypadającego, a drudzy w uzyskaniu  
satisfakcyi swych pretensyów, jawili się z do-  
wodami, porządkiem przez prawo przepi-  
sanym w tymże Magistracie do zamierzające-  
go się czasu, to jest: do dnia 4go mea augu-  
sta następnego 1832 r.; w czym i czyniąc te  
ogłoszenie podaje do powszechney wiadomo-  
ści. Dnia 13 gbra 1831 roku.

Рамманъ Карлъ Германъ.

Pisarz Żyszkiewicz. (65g)

#### *Nowy Instytut w Nitawie.*

Niżej podpisany ma zaszczyt zawiado-  
mić publiczność, że 4go sierpnia roku prze-  
szłego otworzony jest przez niego w Nitawie  
Instytut francuzki za upoważnieniem władzy  
edukacyney.

Niżej podpisany miałby sobie za występ-  
pek zobowiązywać się do tego, czego by nie  
mógł dopełnić: z drugiej strony widzi on rze-  
czą najstosowniejszą wczesań uwiadomić szan-  
owną publiczność o przedmiotach nauk, które  
sam i użyte pod jego dozorem i przewo-  
dnictwem osoby wykładać mają.

Celem rzeczonego Instytutu będzie, wycho-  
wanie i nauka (instruction et éducation) mło-  
dzieży, która się nie zechce poświęcić naukom  
w zakładach publicznych (académiques), lecz  
która ma zamiar poświęcenia się służbie cy-  
wilney lub woyskowej: słowem: celem tego  
Instytutu będzie, przysposabianie młodych lu-  
dzi do korzystania w swoim czasie z kursu  
nauk w szkole woyskowej i umiejętności pra-  
ktycznych.

Niżej podpisany, zobowiązuje się w szcze-  
gólności, nsposabiać uczniów swoich do ła-  
twey i płynney mowy w językach francuzkim  
i rossyyskim. Do tego powinny skutecznie do-  
pomagać, matematyka w stosowney rozciągło-  
ści i szczególna nauka wyrazów blizkoznac-  
nych (synonymes) jako i dalsze ćwiczenia, słu-  
żące do uformowania stylu czyli porządnego  
sposobu, pisania, tłumaczenia się i wyrażania  
myśli.

W tym zamiarze, cała instrukcyja będzie  
podzieloną na cztery kursa następujące:

*Kurs pierwszy* zawierać będzie, arytmetykę  
i początki geometryi: temu kursowi będą  
poświęcone cztery godziny na tydzień.

*Kurs drugi* będzie, nauką języka francu-  
zkiego, która zajmować będzie 3 godzin na

tydzień. Kurs ten rozpocznie się przez naukę  
składni i wykład wyrazów blizkoznaczących, a  
kończyć się będzie przez wykład zasad dobre-  
go stylu czyli sposobu pisania, do czego uży-  
te będą za przewodnictwo i podług nich będą  
czynione, liczne wzory czyli praktyczne cwi-  
czenia.

*Kursu trzeciego* przedmiotem będzie ję-  
zyk Rossyyski, któremu, aby nauka jego szła  
na równi z francuzkim, będą poświęcone każ-  
dego tygodnia takż 3 godzin, w szczególno-  
ści zaś jeszcze dwie godziny do ustnego roz-  
mawiania.

*Kurs czwarty* i ostatni, zawierać będzie  
geografiją, rysunek i przez godzin 4 naukę ję-  
zyka niemieckiego.

Te cztery kursa zajmować będą uczniom  
28 godzin. Wszystkie lekcyje będą w językach  
francuzkim i rossyyskim; przeto potrzeba, aby  
uczniowie życzący wejść do Instytutu, mieli  
już niejaka znajomość tych języków, a nade-  
wszystko etymologiczną część grammatyki.

Wszakże; niżej podpisany obowiązując się  
przedsiębrać środki, aby uczniowie, niemający  
żadane go stopnia usposobienia nabyli je przez  
douceńie się pomienionych dwóch języków,  
ile bydź może, nayprędzej, ażeby mogli słu-  
chać kursów w jak nayrychlejszym czasie.

Nauka Religii nie będzie szczególnym przed-  
miotem nauki w Instytucie; ale każdego rana  
lekcyje otwierać się będą krótką modlitwą, a  
każdego wieczora będą się kończyły odczyta-  
niem wyjątków z Pisma świętego.

Karność w Instytucie będzie zachowana  
stosownie do przepisów Rządu dla wszystkich  
publicznych Instytutów.

Instytut ten otwarty jest 4go sierpnia ro-  
ku przeszłego 1830 w domu P. Korfa de Gar-  
rosen na ulicy Pisarskiej (de l'écrivain) *Schrei-  
ber-Strasse*.

Niżej podpisany ofiaruje takż gotowość  
przyjmowania do siebie pensionarzów, to jest:  
uczniów życzących u niego przy nauce mieć  
razem stół, stanoyą i posługę.

Co do wyboru nauczycieli; można bydź  
pewnym, że niżej podpisany użyje do tego  
naywiększej troskliwości.

*J. Chardon* Bakkalaur, Nauczyciel In-  
stytutu francuzkiego w Szkole Wyższej Pa-  
nien w Nitawie.

Le sous signé a l'honneur de prévenir le  
public que, le 4 du mois d'Août de cette année, il  
ouvrira à Mitau un institut français avec l'auto-  
risation des autorités légalement chargées de la  
surveillance des écoles. Il regarde d'un côté com-  
me un crime de faire au public des promesses qu'il  
ne pourrait point tenir, de l'autre il ne voit point  
de voie plus sûre que de faire connaître ici préala-  
blement ce qu'il se propose d'enseigner ou de faire  
enseigner.

Le but de cet institut serait l'instruction et  
l'éducation des jeunes gens qui ne veulent pas pro-  
prement se livrer aux études académiques, mais  
qui voudraient occuper un poste, soit dans la car-  
rière civile, soit dans la carrière militaire. Le but,  
dis-je, de cet institut serait de préparer les jeu-  
nes gens à pouvoir suivre un jour avec avanta-  
ge les cours de l'école militaire et des sciences  
pratiques.

Le sous-signé se propose particulièrement  
d'enseigner ou de faire enseigner aux élèves à  
s'exprimer avec facilité et avec clarté aussi bien



en français qu'en russe. Les mathématiques et une étude particulière des synonymes, ainsi que les différens exercices, pour former le style, doivent conduire à ce but. Dans cette intention toute l'instruction sera divisée en quatre cours successifs.

Le premier est celui des mathématiques, comprenant l'arithmétique et les élémens de géométrie. Quatre heures par semaine seront consacrées à ce cours.

Le second cours est celui de la langue française qui occupera 8 heures par semaine. Il commencera par la syntaxe et les synonymes et sera terminé par les élémens du style accompagné d'un grand nombre d'exercices pratiques.

Le troisième cours, celui de la langue russe, sera également de 8 heures pour qu'il puisse aller de pair avec le précédent, excepté que deux heures seront particulièrement employées à la conversation.

Le dernier cours comprendra la géographie, le dessin et 4 heures de langue allemande.

Ce quadruple cours occupera les élèves 28 heures par semaine. Les leçons dans tous les cours étant données en français et en russe, il est nécessaire que les élèves aient déjà quelque connaissance de ces langues et particulièrement de la partie étymologique de la grammaire. Cependant le sous-signé s'engage à prendre des mesures pour que les écoliers qui ne sont pas assez avancés, reçoivent une instruction dans les deux langues pour qu'ils puissent assister aux cours dans le plus court délai possible.

La religion n'y sera pas enseignée en particulier, cependant chaque matin les cours commenceront par une courte prière et finiront chaque soir par la lecture de passages choisis tirés de la Bible.

La discipline sera celle qui a été sanctionnée par la régence pour tous les instituts publics. L'institut sera ouvert à Mitau le 4 du mois d'Août dans la maison de Monsieur de Korff de Garrosen, rue de l'écrivain. Le sous-signé s'offre aussi de prendre des pensionnaires.

Quant au choix des maîtres, on peut être assuré qu'il se fera avec le plus grand soin.

J. Chardon.

Bachelier des-Lettres, Maître de langue française à la première école des demoiselles. (661)

2 Od Mohilewskiej Izby Skarbowey obwieszcza się, iż na dostarczenie zapasow i materyalow na potrzebę wojskowego szpitala ustanowionego w m. Mohilewie, naznaczają się targi w tej Izbie, targ 8, i przetarg 12 dnia, miesiąca stycznia następującego 1832 r. Dostarczenie to ma być zostawione poszczegóło różnym osobom, wedle następujących oddziałow, tak, iżby przedmioty każdego osobnego oddziału, przyjęte były przez jedną szczególną osobę, a mianowicie:

1szy Oddział: za pud: bułek pszennych, miodu patoki, mąki owsianej, soli, krup: owsianych, ięczmiennych; za funt: krup: perłowych, smoleńskich, pszennych, za pud: siodu ięczmiennego, grochu, konopi, ięczmienia czyszczonego, patoki cukrowej.

2gi Oddział: za pud: mięsa wołowego, oleju konopnego, sadła wieprzowego; za funt: łoiu wołowego, baraniego, masła krowiego, oleju makowego, orzechowego, oliwy; pęcherzy wołowych za sztukę; za funt: cielęciny, baraniny, styńki suszonej za pud, kar bitych za sztukę.

3ci Oddział: za wiadro: kapusty kwaszonej półbiałej, ćwikły kwaszonej; za pud: cebuli zielonej, cebuli rzepkowanej, chrzanu korzeni, zieloniny świeżej; pieprzu czarnego za funt, marchwi korzeni za pud, gorczycy albo siemienia gorczynnego za funt; czosnku za pud, chmielu za funt, mięty niemieckiej za pud; za funt jagod świeżych: berberysu, winogron niedożytych, wiszeń, brusznic, jeżyn, porzeczek czarnych, żurawin za czwartą, soku cytrynowego zasłodzi, jagod iadłowcowych za pud, za funt: herbaty zwyczajnej maykonu, szalwii.

4ty Oddział: za wiadro piwa, drożdży za garniec, za wiadro wódki, octu winnego, octu zbożowego, wina reńskiego, portweynu, zbiteńiu za szklankę.

5ty Oddział: mléka krowiego za wiadro, iay kurzych za secinę.

6ty Oddział: cukru melissu za funt, za pud: mydła kulistego, świec łoiowych; za funt: krochmalu, laku N. 1go, N. 2go, N. 3go, nici białych, surowych; smoły czarnej, smoły żytkiej za pud, tytoniu w liściach za funt; za rezę papieru do pisania: białego, szarego, tektury i bihuły, galasu za funt; atramentu galasowego za butelkę, piór do pisania gęsich za sto; owsa za czwartą; za pud: siana, kredy, wapna palonego, słomy żytniej, otrębi pszennych; szpilek mosiężnych za sto; taśm płóciennych za arszyn; trun za sztukę; psiey skóry białej za sztukę, wienikow brzożowych za secinę, mioteł brzożowych za sztukę; za funt wosku żółtego, smołki do kadzenia, siarki, starzynny płóciennej za pud, igieł za sto; pjawek żywych za sztukę; węgla brzożowych za czwartą; flaneli za arszyn; koperwasu za funt.

7my Oddział: za sążeń dREW jednopolannych brzożowych z olchowemi i trzypolannych sosnowych z jodłowemi.

8my Oddział: pobielanie miedzianych naczyń za pud.

9ty Oddział: za pranie brudnej szpitalnej bielizny: za parę szkarpetek nicianych, wełnianych, od sztuki fartuchow, szlafrokow drelchowych, nawleczek poduszkowych, nawleczek grubych, firanek do łózek, bandaży, ręczników, kosynek, serwet, kaftanow bajowych, obrusow, gatek, szlafrokow kanifasowych, nawleczek materacowych, szlafrokow stołowych, kołder bajowych, szlafmyc, koszul, prześcieradeł, podszewek do kołder, szlafrokow sukiennych, szlafrokow bajowych, kołder sukiennych, kaftanow kanifasowych, koszul w stan człowieka, kompressow i chustek do nosa. Zresztą przy braku dostatecznej liczby życzących, kilka oddziałow albo też i cała szpitalna dostawa, może być oddana jednej osobie, na czas roczny lub dwóletni. Życzący podjąć się takowej dostawy z poniżeniem średnich w guberniji za miesiąc wrzesień 1831 roku sprawkowych cen, mogą przybywać na wyż oznaczone terminy do Mohilewskiej Izby Skarbowey z dowodami praw swoich na weyście w podrady, i dostatecznemi ewikcyami. Sowiećnik Konopacki.

Sekretarza Pomocnik A. Puzyrewski. (654)

| Observacye meteorologiczne. | Czas Obserwacyi. | Wysokość Barom.       | Wys. Ther. Réau. | Wiatr.         | Stan powietrza. |
|-----------------------------|------------------|-----------------------|------------------|----------------|-----------------|
| d. 23 o 2 po połud.         |                  | 27 cal. 9 lin. 1 lin. | — 9 stopni.      | Półn.-zach.    | Pochmurno.      |
| d. 24 — — —                 |                  | 27 — 8 — 0 —          | — 5½ —           | Połud.-zachod. | Pochmurno.      |
| d. 25 o godz. 8 rano.       |                  | 27 — 4 — 1 —          | + 0½ —           | Połud.-zach.   | Pochmurno.      |

DODATEK DRUGI